

MARYJA, KRÓLOWA APOSTOŁÓW

Wprowadzenie

Tytuł „Królowej Apostołów” znajduje się w wezwaniach Litanii loretańskiej. Ferdinand Klostermann stwierdza, że Maryja, Matka Jezusa, słusznie nazywana jest Królową Apostołów, gdyż „jest pierwszą i największą (...), w sposób niepowtarzalny zjednoczoną z Odkupicielem, Tą, która z całym poświęceniem towarzyszyła Jego zbawczemu dziełu. (...) Jest Ona Królową Apostołów i wszelkiego apostołstwa, ponieważ jest Opiekunką, Strażniczką, Matką i Mistrzynią wszystkich (...) tych, którzy poświęcają się służbie apostołskiej Najwyższego Kapłana, Chrystusa”¹. W niniejszym artykule będziemy się starać pogłębić te krótkie stwierdzenia wybitnego teologa apostołstwa w świetle nauczania Kościoła o Najświętszej Maryi Pannie. Cennym wskazaniem do tego, od czego rozpocząć poszukiwanie uzasadnienia tytułu „Królowej Apostołów” są refleksje nad obecnością i rolą Maryi we wspólnocie jerozolimskiej po zmartwychwstaniu Chrystusa. René Laurentin wyjaśnia, że „w dniu Pięćdziesiątnicy Bóg działa podobnie jak przy Zwiastowaniu. Duch Święty (...) zstępuje nie dla narodzenia Chrystusa, ale dla narodzenia Kościoła”².

1. Królowa Apostołów w *Dziejach Apostolskich*

Dzieje Apostolskie opisujące początki Kościoła ukazują prawdy, które są istotne do zrozumienia tytułu i kultu Najświętszej Maryi Królowej Apostołów. Dla naszych rozważań ważne znaczenie mają

---

¹ Tenże, *Das christliche Apostolat*, Tyrolia-Verlag, Innsbruck-Wien-München 1962, s. 252.

² Tenże, *Matka Pana. Traktat mariologiczny*, Częstochowskie Wydawnictwo Diecezjalne, Częstochowa 1989, s. 175.

dwa fragmenty z pierwszych dwóch rozdziałów *Dziejów Apostolskich* (Dz 1, 12-14 i Dz 2, 1-4).

W pierwszym fragmencie św. Łukasz przedstawia wydarzenia z życia wspólnoty chrześcijańskiej po Wniebowstąpieniu Jezusa. Stwierdza, że Apostołowie „wrócili do Jeruzalem z góry zwanej Oliwną, która jest blisko Jeruzalem, w odległości drogi szabatowej. Przybywszy tam, weszli do sali na górze i przebywali w niej: Piotr i Jan, i Jakub, i Andrzej, Filip i Tomasz, Bartłomiej i Mateusz, Jakub, syn Alfeusza, i Szymon Gorliwy, i Juda, brat Jakuba” (Dz 1, 12-13). Wyrażenia „wrócili do Jeruzalem” i „weszli do sali na górze” sugerują, że Apostołowie powrócili na miejsce, gdzie przebywali razem z Jezusem przed udaniem się na Górę Oliwną. Tym miejscem, „salą na górze”, był Wieczernik. Apostołowie spożywali w nim razem Jezusem Ostatnią Wieczerzę, a po Jego śmierci gromadzili tu wraz z wiernymi Jerozolimy. Następnie, św. Łukasz, wymienia imiona poszczególnych jedenastu Apostołów, zamierając przystąpić do opisu wyboru Macieja na miejsce Judasza, który zdradził Jezusa. W końcu, dodaje, że czas w Wieczerniku przeżywali Apostołowie na modlitwie: „Wszyscy oni trwali jednomyślnie na modlitwie razem z niewiastami, z Maryją, Matką Jezusa, i z braćmi Jego” (Dz 1, 14). Jediną osobą, która obok Apostołów zostaje nazwana po imieniu jest Maryja, Matka Jezusa, która w tym gronie Apostołów uwydatnia szczególny wkład w życie Kościoła od samego początku. Jej obecność wiąże się z trwaniem wspólnoty na modlitwie³

Drugi fragment *Dziejów Apostolskich* opisuje Zesłanie Ducha Świętego. Św. Łukasz podaje, w pięćdziesiąt dni po Zmartwychwstaniu Jezusa Apostołowie wraz z wiernymi przebywali na tym samym miejscu, tzn. w Wieczerniku. W modlącej się wspólnocie oczekującej na zesłanie Ducha Świętego była obecna również Maryja (por. Dz 1, 14). „Nagle dał się słyszeć z nieba szum, jakby uderzenie gwałtownego wichru, i napełnił cały dom, w którym przebywali. Ukazały się im też jakby języki z ognia, które się rozdzieliły, i na każdym z nich spoczął jeden. I wszyscy zostali napełnieni Duchem Świętym, i zaczęli mówić obcymi językami, tak jak im Duch pozwalał mówić” (Dz 2, 2-4). Niezwykłe zjawisko,

³ Por. Eugeniusz Dąbrowski, *Dzieje Apostolskie. Wstęp, przekład z oryginału, komentarz*, Pallottinum, Poznań 1961, s. 227-230.

które blaskiem swym przypominało zstąpienie ognia, dokonało się niespodziewanie i spowodowało wielką zmianę wśród przebywających w Wieczerniku. Zrozumieli, że nastąpiło to, co Jezus im zapowiadał: zstąpienie Ducha, i to w formie dla nich zrozumiałej, bowiem Jezus powiedział: „Wiatr wieje tam, gdzie chce, i szum jego słyszysz, lecz nie wiesz, skąd pochodzi i dokąd podąży. Tak jest z każdym, który narodził się z Ducha” (J 3, 8). W wyrażeniu: „I wszyscy zostali napełnieni Duchem Świętym” kryje się zatem całe bogactwo darów wewnętrznych, które stały się odtąd ich udziałem. Był to „chrzest Ducha” obiecany przez Chrystusa, przez który wraz z umocnieniem w wierze otrzymali łaski nie tylko dla siebie, ale głównie ze względu na sprawowanie posłannictwa. One im zapewniły dokładną znajomość nauki Chrystusa, którą odtąd głosić będą odważnie wszystkim narodom⁴.

Dokonując refleksji nad obrazem Maryi w *Dziejach Apostolskich*, w swojej katechezie poświęconej Błogosławionej Dziewicy wygłoszonej w 1995 roku, bł. Papież Jan Paweł II wskazał na wiele tematów, które treściowo wiążą się z tytułem i kultem Matki Bożej Królowej Apostołów. Podkreślił on, że Maryja jest jedyną osobą, która obok Apostołów zostaje wymieniona po imieniu, przedstawiając inne oblicze Kościoła, komplementarne w stosunku do jego obrazu służebnego bądź hierarchicznego. Maryja uczestniczy osobiście w pierwszym etapie życia Kościoła, przypominając uczniom oblicze Jezusa i będąc znakiem wierności Kościoła wobec Chrystusa Pana. Następnie wskazał, że obecność Maryi we wspólnocie oczekującej zesłania Ducha Świętego przypomina rolę Dziewicy we Wcieleniu Syna Bożego za sprawą Ducha Świętego i Oblubienicy Ducha Świętego w objawieniu się Kościoła w dniu Pięćdziesiątnicy. W pierwszej wspólnocie jerozolimskiej Maryja spełnia swoją rolę jako „Matka Kościoła”, trwając na modlitwie wraz z Apostołami, umacniając ich jedynomyślność i troskliwie towarzysząc życiu Kościoła. Swoją katechezę zakończył Papież słowami: „Maryja wypełnia także swoją macierzyńską rolę wobec wspólnoty wierzących nie tylko modląc się o uzyskanie dla Kościoła darów Ducha Świętego, koniecznych dla jego formacji i przyszłości, lecz również wychowując uczniów Pana do stałej komunii z Bogiem. W ten sposób staje się Ona wychowawczynią ludu chrześcijańskiego do modlitwy, do

⁴ Por. tamże, s. 234-238.

spotkania z Bogiem, co jest głównym i nieodzownym warunkiem, by działania pasterzy i wiernych miały zawsze w Panu swój początek i znajdowały w Nim najgłębszą motywację”⁵.

2. Królowa Apostołów w życiu Kościoła

Obecność Najświętszej Dziewicy we wspólnocie wieczernikowej i Jej trwanie na modlitwie wraz z Apostołami, jak też pełne macierzyńskiej troski Jej towarzyszenie Kościołowi od samego początku, stały się dla wiernych inspiracją do przedstawiania Maryi jako Królowej Apostołów. Całą doktrynę o Maryi Królowej Apostołów odnajdujemy w dokumentach Kościoła, w nauczaniu papieskim, w tekstach liturgicznych i pobożności maryjnej.

2.1 Sobór Watykańskiego II o Królowej Apostołów

Sobór Watykański II poświęcił Najświętszej Maryi rozdział VIII Konstytucji dogmatycznej *Lumen gentium*, w którym ukazał wkład, jaki postać Błogosławionej Dziewicy wnosi w zrozumienie tajemnicy Kościoła. Przedstawiając rolę Maryi w dziejach zbawienia, Sobór przywołuje na pamięć wydarzenie zesłania Ducha Świętego i podkreśla, że w Wieczerniku jerozolimskim widzimy Apostołów trwających jednomyślnie na modlitwie, „a także Maryję błagającą modlitwami o dar Ducha, który okrył Ją już cieniem podczas zwiastowania. Na koniec (...), dopełniwszy biegu ziemskiego życia, z ciałem i duszą została wzięta do niebieskiej chwały i wywyższona przez Pana jako Królowa wszystkiego”⁶.

Maryja zatem, z racji swoich szczególnych łask i darów jest pierwowzorem Kościoła w porządku wiary, miłości i doskonałego zjednoczenia z Chrystusem. Stąd – jak podkreśla Sobór Watykański II – „w swojej apostoelskiej działalności Kościół słusznie ogląda się na Tę, która zrodziła Chrystusa, który po to został poczęty z Ducha Świętego i narodził się z Dziewicy, aby przez Kościół rodzić się i wzrastać także w sercach wiernych. Ta Dziewica sta-

⁵ *Katechezy Ojca Świętego Jana Pawła II: Maryja*, Wydawnictwo „M” – Apostolicum, Kraków – Ząbki 1999, s. 7-9.

⁶ Sobór Watykański II, *Konstytucje, dekryty, deklaracje, nowe tłumaczenie*, Pallottinum, Poznań 2002, KK 59, s. 158.

ła się w swoim życiu przykładem macierzyńskiego uczucia, które w apostołskim posłannictwie Kościoła powinno ożywiać wszystkich współpracujących dla odrodzenia ludzi”⁷

Apostolska działalność Kościoła znajduje zatem w Maryi Królowej Apostołów doskonały wzór życia duchowego i apostołskiego. Podkreśla to Sobór w innych dokumentach, które przedstawiają działalność misyjną, posługę kapłańską i apostołskie zaangażowanie wiernych świeckich. W dekrecie o misyjnej działalności Kościoła *Ad gentes*, Ojcowie soborowi zapraszają wszystkich wiernych do modlitwy, „aby przez wstawiennictwo Dziewicy Maryi, Królowej Apostołów, narody jak najszybciej były doprowadzone do poznania prawdy, a chwała Boża, która lśni na obliczu Chrystusa Jezusa, przez Ducha Świętego zajaśniała wszystkim”⁸. Natomiast w dekrecie o posłudze i życiu prezbiterów *Presbyterorum ordinis* wskazuje Sobór wszystkim kapłanom przykład gotowości Maryi Dziewicy w pełnieniu ich posłannictwa przyjętego w Duchu Świętym. Bowiem Najświętsza Maryja, „prowadzona przez Ducha Świętego, poświęciła się zupełnie tajemnicy Odkupienia ludzkiego; niech prezbiterzy miłują Ją i – jako Matkę Najwyższego i Wiecznego Kapłana oraz Królową Apostołów i podporę swego posługiwania – otaczają synowskim oddaniem i czcią”⁹

Myśl o wzorze Maryi, Królowej Apostołów, została rozwinięta przez Sobór najpełniej w Dekrecie o apostołstwie świeckich *Apostolicam actuositatem*, gdzie wyraźnie czytamy: „Najdoskonalszym przykładem życia duchowego i apostołskiego jest błogosławiona Dziewica Maryja, Królowa Apostołów, która, gdy na ziemi pędziła życie wspólne ze wszystkimi, pełne trosk rodzinnych i trudów, łączyła się zawsze wewnątrznie ze swoim Synem i współpracowała w szczególny sposób w dziele Zbawiciela. Teraz zaś, wzięta do nieba, dzięki macierzyńskiej miłości opiekuje się braćmi swojego Syna, pielgrzymującymi jeszcze i narażonymi na niebezpieczeństwa i trudy, dopóki nie zostaną doprowadzeni do szczęśliwej ojczyzny. Niech wszyscy czczą Ją bardzo pobożnie i niech powierzają swoje życie i apostołstwo Jej macierzyńskiej trosce”¹⁰.

⁷ Tamże, KK 65, s. 161.

⁸ Tamże, DM 42, s. 471.

⁹ Tamże, DP 18, s. 504.

¹⁰ Tamże, DA 4, s. 381.

Maryja, Królowa Apostołów, jest zatem wspaniałym przykładem miłości i gorliwości apostoelskiej dla wszystkich członków Ludu Bożego. Sobór Watykański II zaprasza, aby wszyscy wierni naśladowali Ją w szerzeniu królestwa Bożego na ziemi, w głoszeniu Ewangelii Jej Syna i w pełnieniu dzieł mających na celu zbawienie ludzi.

2.2 Nauczanie papieskie o Królowej Apostołów

Tytuł Najświętszej Maryi Królowej pojawia się bardzo często w nauczaniu papieży od początku dziejów Kościoła. Jednak wskazanie na przykład życia apostoelskiego Królowej Apostołów i na Jej przemożne wstawiennictwo w pełnieniu dzieł apostoelskich Kościoła znajdujemy w nauczaniu papieży ostatnich wieków. Należą do nich: Pius IX, Leon XIII, Pius XI, Pius XII i Paweł VI. Doktrynę o Maryi, Królowej Apostołów, rozwinął najpełniej i najszerzej w swoich dokumentach i przemówieniach papież Jan Paweł II¹¹.

Błogosławiony Jan Paweł II kontempluje i czci Najświętszą Dziewicę Maryję jako Matkę Jezusa i Matkę Kościoła. W swoim nauczaniu o Maryi wskazuje na ścisłą więź między tajemnicą Zwiastowania a tajemnicą Pięćdziesiątnicy. W encyklice *Redemptoris Mater* napisał: „W ekonomii łaski, sprawowanej pod działaniem Ducha Świętego, zachodzi szczególna odpowiedniość pomiędzy momentem Wcielenia Słowa a momentem narodzin Kościoła. Osobą, która łączy te dwa momenty, jest Maryja: Maryja w Nazarecie – i – Maryja w Wieczerniku Zielonych Świąt. W obu wypadkach Jej obecność w sposób dyskretny, a równocześnie wymowny – ukazuje drogę «narodzin z Ducha». W ten sposób Maryja, obecna w tajemnicy Chrystusa jako Matka, staje się – z woli Syna i za sprawą Ducha Świętego – obecna w tajemnicy Kościoła”¹².

¹¹ Por. rozdział „Nauka Kościoła o Maryi Królowej Apostołów”, w: Stella-Otylia Holisz, *Maria Regina degli Apostoli negli scritti di S. Vincenzo Pallotti. Un concetto della spiritualità apostolica per il cristiano oggi*, Roma 1996, s. 123-140.

¹² Jan Paweł II, Encyklika „*Redemptoris Mater*” o błogosławionej Maryi Dziewicy w życiu pielgrzymującego Kościoła (25 marca 1987), Libreria Editrice Vaticana, Watykan 1987, s. 49-50, RM 24.

W związku z tym podkreśla bł. Papież, że Maryja jako służebnica Pańska i jako Matka Jezusa obecna w Wieczerniku stale przoduje w pielgrzymowaniu Kościoła poprzez dzieje ludzkości i współpracuje nieustannie z dziełem zbawienia dokonany przez Chrystusa – Jej Syna. „Ta obecność Maryi znajduje zarówno w naszych czasach, jak w całych dziejach Kościoła, wielorakie środki wyrazu. Posiada ona też wieloraki zasięg działania: poprzez osobistą wiarę i pobożność wiernych, poprzez tradycje rodzin chrześcijańskich, czyli «kościółów domowych», wspólnot parafialnych czy misyjnych, instytutów zakonnych, diecezji, poprzez przyciągającą i promieniującą moc wielkich sanktuariów, w których nie tylko jednostki czy środowiska miejscowe, ale niekiedy całe narody i kontynenty szukają spotkania z Matką Pana”¹³.

W nauczaniu Jana Pawła II liczne są także wskazania na Maryję Królową Apostołów. Przytoczę tylko dwa miejsca. W orędziu do młodzieży napisał w 1991 roku: „Nie zapominajcie dziękować codziennie Duchowi Świętemu, który nieustannie rozpała ogień apostołskiego zapachu w Kościele powszechnym. (...) Jest to nowy powiew Ducha Świętego, który bardzo hojnie obdarza nasze czasy. Jakże gorąco pragnę, aby ten powiew ogarnął każdego z was i przemienił wasze życie! Maryi, Królowej Apostołów, zawierzam obchody Światowego Dnia Młodzieży 1992. Niech Ona nauczy was, że aby zanieść Jezusa innym, nie trzeba koniecznie dokonywać niezwykłych czynów, ale trzeba po prostu mieć serce wypełnione miłością do Boga i do braci, miłością, która przynagla do dzielenia się bezcennym skarbem wiary, nadziei i miłości”¹⁴. Królowej Apostołów powierza papież Jan Paweł II posługę biskupów, tak pisząc: „Powierzmy to nasze zadanie wstawiennictwu Panny Maryi, Matki Kościoła i Królowej Apostołów. Niech Ta, która w Wieczerniku wspierała modlitwę Kolegium apostołskiego, uzyska nam łaskę, byśmy zawsze byli posłuszni nakazowi miłości otrzymanemu od Chrystusa”¹⁵.

¹³ Tamże, s. 60, RM 28.

¹⁴ Jan Paweł II, Orędzie na VII Światowy Dzień Młodzieży 1992 (1 listopada 1991), w: *L'Osservatore Romano* (wyd. polskie), rok XIII, numer 2 (140) 1992, s. 7, nr 6.

¹⁵ Jan Paweł II, *Posynodalna adhortacja apostołska „Pastores gregis” o biskupie słudze Ewangelii Jezusa Chrystusa dla nadziei świata* (16 października 2003), Libreria Editrice Vaticana, Watykan 2003, s. 189, PG 76).

Idąc za przykładem swoich poprzedników papież Benedykt XVI ukazuje w swoich przemówieniach Maryję jako Matkę, która opiekuje się Kościołem, i jako Mistrzynię życia duchowego i apostołskiego. Wydarzenie Pięćdziesiątnicy i obecność Maryi w Wieczerniku przywołuje Benedykt XVI najczęściej w modlitwie *Regina caeli* z okazji dnia Zesłania Ducha Świętego. 27 maja 2007 roku powiedział: „Podczas pierwszej Pięćdziesiątnicy Najświętsza Maryja Panna modliła się razem z Apostołami przebywającymi w jerozolimskim Wieczerniku. Dziś również zawierzamy Jej macierzyńskiemu wstawiennictwu, aby Duch Święty zstąpił w obfitości na Kościół naszych czasów, napełnił serca wszystkich wiernych i rozpałił w nich ogień swojej miłości”¹⁶.

2.3 Teksty liturgiczne o Królowej Apostołów

Wiele instytutów życia konsekrowanego istniejących w Kościele czci Maryję Królową Apostołów jako swoją Patronkę. Obraz bowiem Tej, która modli się wraz z Apostołami w Wieczerniku, jest dla członków tych instytutów wzorem gorliwości i miłości apostołskiej w głoszeniu orędzia ewangelicznego. Nabożeństwo do Królowej Apostołów szerzą i pielęgnują w sposób szczególny Zjednoczenie Apostolstwa Katolickiego, założone przez św. Wincentego Pallottiego († 1850), Papieski Instytut Misji Zagranicznych, powstały z inicjatywy Angelo Ramazzotti († 1861) i Rodzina Paulińska, założona przez bł. Jakuba Alberione († 1971). Przejawia się ono w modlitwach do Królowej Apostołów i obchodzeniu święta ku Jej czci. Wielką pomocą w rozwijaniu tego nabożeństwa jest formularz Mszy świętej o Królowej Apostołów, który został włączony do zbioru Mszy świętych o Najświętszej Maryi Pannie, zatwierdzonym przez Kongregację Kultu Bożego w 1986 roku. W zbiorze tym na uwagę zasługują Msze święte do Maryi jako Królowej, Matki Kościoła, Panny z Wieczernika¹⁷

¹⁶ Benedykt XVI, *Modlitwa niedzielna z Papieżem*, w: *L'Osservatore Romano* (wyd. polskie), rok XXVIII, numer 7-8 (295) 2007, s. 51.

¹⁷ Por. *Messe della Beata Vergine Maria. Raccolta di formulari secondo l'anno liturgico*, Libreria Editrice Vaticana, Città del Vaticano 1987, s. 289.

Formularz Mszy świętej ku czci Królowej Apostołów włączony do zbioru Mszy o Najświętszej Dziewicy Maryi zaczerpnięto z Mszy własnych Stowarzyszenia Apostolstwa Katolickiego. Został on zatwierdzony 19 maja 1890 roku najpierw dla kościoła pw. Królowej Apostołów w Masio (diecezji Asti na północy Włoch). Kościół ten powstał przy Kolegium Misyjnym, a zbudował go ks. Józef Faà di Bruno, przełożony generalny Stowarzyszenia Apostolstwa Katolickiego. Kongregacja zatwierdziła również teksty brewiarzowe i święto ku czci Królowej Apostołów, które miało być obchodzone w sobotę po uroczystości Wniebowstąpienia. Z biegiem czasu używanie zatwierdzonego formularza zostało rozszerzone na inne kościoły¹⁸.

Zatwierdzenie formularza Mszy świętej, święta i tekstów brewiarzowych na cześć Królowej Apostołów przyczyniło się nie tylko do rozszerzenia i umocnienia pobożności do Maryi wzywanej jako Królowa Apostołów w całym Kościele, ale także do pogłębienia doktryny maryjnej o Jej obecności i roli w początkach Kościoła oraz w całej ekonomii zbawienia. Wyrażają to w sposób dobitny teksty Mszy świętej. Nabożeństwo do Maryi Królowej ma na celu nie tylko wzywanie Jej opieki i pośrednictwa w potrzebach, lecz ma być wskazaniem na Jej świętość i przykład w spełnieniu apostołskiego posłannictwa wszystkich członków Ludu Bożego, duchownych, osób konsekrowanych i wiernych świeckich. Już sama Kolekta zawiera istotne aspekty doktryny maryjnej. W tej modlitwie zwracamy się do Boga, który zesłał Ducha Świętego na Apostołów trwających na modlitwie razem z Maryją, Matką Jezusa. Prosimy, abyśmy za Jej wstawiennictwem wiernie służyli Bogu oraz słowem i przykładem głosili chwałę Jego imienia. Godne uwagi jest tu podkreślenie nie tylko relacji do Chrystusa, ale także do Boga Ojca, który posyła apostołów. Natomiast w Modlitwie po komunii prosimy, abyśmy dzięki wstawiennictwu Maryi Dziewicy i Królowej Apostołów pełnili wolę Bożą i służyli człowiekowi, dążąc niestrudzenie do zbawienia. Głoszenie chwały Bożej, pełnienie Jego woli, służba człowiekowi i niestrudzone dążenie do

---

¹⁸ Na temat historii zatwierdzenia formularza Mszy świętej ku czci Królowej Apostołów i wpływu myśli Pallottiego, zob. Stella-Otylia Holisz, *Maria Regina degli Apostoli*, dz. cyt., s. 65-72.

zbawienia, oto zadania, które spełniała z miłością Maryja, Królowa Apostołów¹⁹

Tajemnicę Maryi, Królowej Apostołów, opisuje w pełni trzecia prefacja o Najświętszej Maryi Pannie. Prefacja ta przedstawia Maryję jako wzór i Matkę Kościoła, podkreślając, że Najświętsza Dziewica przyjęła niepokalanym sercem Słowo Boga, poczęła Je w swoim łonie i otaczała macierzyńską troską początek Kościoła, rodząc jego Założyciela. Ona przyjęła pod krzyżem testament Bożej miłości i wzięła za swoje dzieci wszystkich ludzi. Ona łączyła swe błagania z prośbami uczniów Chrystusa, gdy Apostołowie oczekiwali obiecanego Ducha Świętego. Ona stała się wzorem modlącego się Kościoła²⁰.

2.4. Królowa Apostołów w Litani lorettańskiej

Pierwsze litanie do Matki Bożej pochodzą z XII wieku. Spośród różnych formularzy używanych w pobożności maryjnej, od XVI wieku w Kościele zachodnim potwierdził się zwyczaj odmawiania Litani lorettańskiej, którą dla sanktuarium w Loreto oficjalnie zatwierdził papież Sykstus V w 1587 roku²¹.

Litania lorettańska jest małym traktatem mariologii. Krótkie wezwania do Najświętszej Maryi ukazują tajemnice Jej życia i udział w dziele zbawiania. Po wezwaniach wstępnych, litania przedstawia Maryję jako Matkę Bożą i Matkę Zbawiciela, następnie jako Dziewicę i Pośredniczkę wszelkich łask dla biednych, chorych i grzeszników, a w końcu jako Królową Aniołów, Patriarchów i Proroków oraz Apostołów i Męczenników.

Komentarze do wezwania „Maryi Królowej Apostołów” podkreślają niepowtarzalną rolę Matki Jezusa w gronie Apostołów.

¹⁹ Por. Maria Cristina Cruciani, *Maria Regina degli Apostoli, spiritualità dei testi del formulario della s. Messa*, w: *Apostolato Universale, continuità e sviluppo, rivista semestrale*, anno III, n. 5/2001, Istituto S. Vincenzo Pallotti, Roma 2001, s. 50-58.

²⁰ Por. *Mszal rzymski dla diecezji polskich*, wydanie drugie, Pallottinum, Poznań 2010, prefacja nr 57.

²¹ Por. Giuseppe Besutti, *Litanie*, w: *Nuovo dizionario di mariologia*, pod red. Stefano De Fiore i Salvatore Meo, Edizioni Paoline, Cinisello Balsamo 1988, s. 763-764.

Maryja Królowa umacniała Apostołów w początkach Kościoła, wypraszała dla nich dary Ducha Świętego, a po Wniebowstąpieniu Jej Syna pouczała Apostołów i pocieszała ich w czasie głoszenia Ewangelii²². Inny komentarz ukazuje w Maryi Królowej Apostołów Jej dar wiedzy. Otrzymała Ona ten dar, kiedy na Apostołów i na Nią zstąpił Duch Święty. Wtedy to stała się prawdziwie Królową Apostołów, gdyż głębiej od nich znała swojego Syna i mogła ich o Nim pouczać jako ich Mistrzyni²³. Rozważając wezwanie do Maryi Królowej Apostołów, stawia się także pytanie: Jak apostołowała Ona, Matka Boża? Dzięki czemu zasłużyła sobie na miano Królowej Apostołów? Odpowiedź na te pytanie daje komentarz: „Choć dyskretnie, zawsze na dalszym planie, bywała Maryja przy Jezusie, gdy wypełniał swoją misję Zbawiciela. Z pewnością wokół Niej znajdowali się uczniowie Pańscy, którym prawdopodobnie udzielała się Jej odwaga i apostołowska gorliwość. Tak było również podczas drogi krzyżowej Jezusa, pod krzyżem, a po Zmartwychwstaniu podczas zesłania Ducha Świętego”²⁴.

2. 5. *Królowa Apostołów w sztuce sakralnej*

Możemy podziwiać wiele dzieł artystycznych różnych artystów, które ukazują scenę zesłania Ducha Świętego na Apostołów trwających na modlitwie w Wieczerniku. Prawie zawsze w centrum znajduje się Maryja, Matka Jezusa. Nie sposób przedstawić wszystkie obrazy, jakie powstały na przestrzeni wieków. Zwrócę uwagę na trzy obrazy Królowej Apostołów, które reprezentują cechy najbardziej charakterystyczne dla tytułu Królowej Apostołów.

W rzymskim kościele pw. Sant'Apollinare znajduje się fresk Królowej Apostołów pochodzący z XV wieku. Przedstawia on Maryję jako Królową Apostołów w następujący sposób: Najświętsza Dziewica siedzi na tronie jako Królowa, trzymając w rękach Dzie-

²² Por. Giovanni Maria Petroso, *Spiegazione data in ristretto e ad uso di qualunque genere di persone sopra i titoli delle litanie della Madonna e della Salve Regina*, Roma 1792, s. 164-167.

²³ Por. Alessio Maria Lépicier, *Il più bel fiore del paradiso. Considerazioni sulle Litanie Lauretane*, Siena 1918, s. 241-244.

²⁴ Bp Kazimierz Romaniuk, *Litania Loretańska biblijnie odczytana*, Pallottinum, Poznań 1997, s. 100.

ciątko Jezus, które podniesioną rączką błogosławi. Po prawej i po lewej stronie stoją Apostołowie Piotr i Paweł. Obraz ten czczony jest przez wiernych od wieków jako Królowa Apostołów, patronka i opiekunka Seminarium Rzymskiego²⁵.

Inny obraz Królowej Apostołów pochodzący z XIX wieku znajduje się w ołtarzu głównym rzymskiego kościoła parafialnego pw. Regina Apostolorum. Przedstawia on Matkę Bożą otoczoną Apostołami w dniu zesłania Ducha Świętego. W dolnej części obrazu widnieje napis po łacinie: *Et repleti sunt omnes Spiritu Sancto* (I wszyscy zostali napełnieni Duchem Świętym, Dz 2, 4). Namalował go z inspiracji św. Wincentego Pallottiego włoski malarz Serafin Cesaretti według sztychu niemieckiego malarza Johanna Friedricha Overbecka. W 1848 został on umieszczony w ołtarzu głównym kościoła SS. Salvatore in Onda. Ideę Pallottiego o powszechnym apostołstwie wyraża na tym obrazie obecność dwóch kobiet pośród Apostołów.

I choć obecnie znajduje się w innym kościele, ten obraz Królowej Apostołów stał się wyrazem apostołskiej duchowości pallotyńskiej. Duchowe przebywanie w Wieczerniku, trwając na modlitwie wraz z Apostołami i Maryją, Matką Jezusa, jest nie tylko wezwaniem do modlitwy o dary Ducha Świętego, ale także inspiracją do działalności apostołskiej na wzór Maryi obecnej w początkach Kościoła²⁶.

Przykładem współczesnej sztuki przedstawiającej Królową Apostołów jest obraz przechowywany w domu generalnym pallotyńców w Rzymie. Namalował go polski artysta Michał Zaborowski w 1986 roku. Obraz wyraża myśl, że najważniejszą Osobą w scenie Zesłania Ducha Świętego jest sam Duch Święty, którego najjaśniejsze światło odbija się najpierw w Maryi Królowej Apostołów, a następnie delikatnie oświetla niewyraźnie zarysowane postacie Apostołów.

²⁵ Por. Pietro Santini, *La nostra Madonna „Regina Apostolorum”*, w: *Regina Apostolorum 1937-1938*, Istituto Grafico Tiberino, Roma 1938, s. 5-16.

²⁶ Por. Stella-Otylia Holisz, *Maria Regina degli Apostoli*, dz. cyt., s. 73-74.

3. Królowa Apostołów w życiu i pismach św. Wincentego Pallottiego

Święty Wincenty Pallotti (1795–1850) żył w okresie po Rewolucji francuskiej, który był czasem wielkiego wyzwania dla Kościoła. W tym czasie osłabła wiara i oziębła miłość wśród katolików. Trzeba było podjąć wszelkie wysiłki, aby ożywić wiarę i rozpalić miłość wśród ludzi wierzących, i pobudzić ich do aktywnego zaangażowania się w realizację misji Kościoła. Troskę o Kościół żywy i wzór apostołowskiej gorliwości odkrył ksiądz Wincenty Pallotti w postaci Maryi, Matki Jezusa, do której pielegnował synowskie nabożeństwo od dzieciństwa. Z biegiem czasu jego duchowość maryjna pogłębiła się i znalazła szczególnie wyraz w tytule i kulcie Maryi, Królowej Apostołów.

3.1. *Maryja w życiu Pallottiego*

Wincenty Pallotti wierzył głęboko i głosił, że Najświętsza Maryja była najgłębiej zjednoczona ze swoim Synem – Chrystusem, naszym Zbawicielem. Zajmuje Ona szczególną rolę w całym dziele zbawienia, począwszy od chwili Zwiastowania. Pallotti kontempluje Maryję, Matkę Bożą, w centrum tajemnicy Boga samego, w miłości Ojca, Syna i Ducha Świętego. Maryja jest kobietą powołaną do tego, aby kochać, i Jej życie realizuje się w pełni w miłości. Maryja żyje miłością Boga, ofiarując Zbawiciela światu i współpracując z Nim w dziele zbawienia. Jest Ona zjednoczona ze swoim Synem w miłości Bożej i w mocy Ducha Świętego prowadzi wszystkich ludzi do swego Syna. Wincenty Pallotti daje temu żywe świadectwo, kiedy w opisie swoich zaślubin duchowych z Maryją mówi, że to właśnie Ona daje mu poznać swojego Boskiego Syna i angażuje się, aby mocą Ducha Świętego doszedł do pełnej wewnętrznej przemiany²⁷. Z tego względu aspekt maryjny na drodze zjednoczenia wiernych z Bogiem ukazuje się bardzo wyraźnie w myśli Wincentego Pallottiego.

²⁷ Por. *Wybór pism* III, s. 155.

3. 2. *Apostolstwo Maryi według Pallottiego*

Opisując apostolstwo Jezusa Chrystusa, Pallotti mówi również o Matce Bożej, która tak dalece się poświęcała dziełom dla większej chwały Boga i zbawienia dusz oraz z takim oddaniem uczestniczyła w zbawczej ofierze swojego Syna, że gotową była ofiarować się na śmierć razem z Nim²⁸. Następnie wskazuje Pallotti na wydarzenie Pięćdziesiątnicy. Ukazuje ono Maryję w Wieczerniku, zjednoczoną razem z Apostołami na modlitwie w oczekiwaniu na zstąpienie Ducha Świętego²⁹. Chciał on w ten sposób podkreślić rolę i obecność Maryi w wydarzeniu, które zapoczątkowuje rozprzestrzenianie się Ewangelii i wszelkie działanie apostołskie.

W tych dwóch prawdach wiary – uczestnictwo Maryi w dziele zbawienia i Jej obecność w jerozolimskim Wieczerniku – odnalazł Wincenty Pallotti główną motywację dla tytułu Maryi, Królowej Apostołów.

Tytuł Niepokalanej Dziewicy Królowej Apostołów przysługujący Matce Bożej uzasadnia Pallotti w tekście wyjaśniającym znaczenie apostolstwa. Pisze on: „Patrzcie, Bracia, na naszą drogą Matkę Maryję, która nie głosząc słowa Bożego, cieszy się nie tylko zasługą wspólną Apostołom, lecz jest Królową Apostołów, i Ją jako Królową Apostołów pozdrawia Kościół Jezusa Chrystusa, ponieważ Ona stosownie do swoich sił przyczyniała się do szerzenia świętej wiary nie głoszeniem słowa, ale odpowiednio do możliwości swego stanu i warunków. A ponieważ spełnia to dzieło z taką doskonałością, że w znacznym stopniu przewyższa Apostołów, dlatego Bóg, który patrzy na usposobienie serca swoich stworzeń, wynosi Ją do godności Królowej Apostołów, uznając, iż na to zasługuje”³⁰.

Godna podkreślenia jest także myśl Pallottiego, że wszyscy ludzie wierzący rozwijają swoje apostolstwo pod najskuteczniejszą opieką Niepokalanej Matki Boga Królowej Apostołów z dwóch powodów: po pierwsze – przez swoje zasługi i wstawiennictwo wyprasza Ona u Boga wszelkie dary i łaski potrzebne apostołom, a po drugie – jest Ona dla wszystkich najdoskonalszym wzorem

²⁸ Por. Św. Wincenty Pallotti, *Wybór pism*, tomy I-IV, Pallottinum – Apostolicum, Poznań – Zabki 1978-2011 – *Wybór pism* I, s. 49.

²⁹ Por. *Wybór pism* III, s. 46-47.

³⁰ *Wybór pism* I, s. 41.

gorliwości i doskonałej miłości. Dlatego jak w początkach Kościoła Maryja wspierała Apostołów swoją obecnością w Wieczerniku i jednoczyła na modlitwie, tak również dzisiaj jest obecna jako Matka Kościoła, przynaglając wszystkich wyznawców Chrystusa do jednoczenia wysiłków apostoelskich i działania w mocy Ducha Świętego we współczesnym świecie³¹.

Poszukiwanie powszechnego wzoru, według którego wszyscy ochrzczeni mogliby realizować swoje apostoelskie powołanie, zaprowadziły Pallottiego do jerozolimskiego Wieczernika. Tam bowiem Duch Święty napełnił swoją mocą uczniów Chrystusa, uświęcił ich i obdarzył swoimi darami, aby Kościół mógł się objawić publicznie i głosić Ewangelię, prowadząc wszystkich ludzi do Chrystusa. Dlatego Wieczernik stał się dla Pallottiego obrazem żywego Kościoła i przestrzenią realizacji powołania apostoelskiego.

Nic więc dziwnego, że w swoich zapiskach duchowych zanotował następujące oświadczenie: „Postanawiam przedstawiać sobie (często to w sobie odnawiać), że w jakimkolwiek będę się znajdował miejscu, będę wraz ze wszystkimi stworzeniami w jerozolimskim Wieczerniku, gdzie Apostołowie otrzymali Ducha Świętego; i jak Apostołowie pozostawali tam z Najświętszą Maryją, tak będę sobie też wyobrażał, iż jestem tam z moją nade wszystko najukochańszą Matką Maryją i z nade wszystko najbardziej umiłowanym Oblubieńcem Jezusem, którzy – uważam to za pewne – jako moi najosobliwsi Obrońcy sprawią, że spłynie na mnie i na innych obfitość Ducha Świętego”³².

Pallotti dążył również do tego, aby z duchowości jerozolimskiego Wieczernika czerpać moc do swojej działalności apostoelskiej i wskazać go jako model swoim synom i córkom duchowym. Opisując przeżycia duchowe, jakimi obdarzył go Bóg w Osimo w 1840 roku, zanotował, że gdy przeczytał żywot Matki Bożej, Jezus Chrystus „ukształtował w jego umyśle prawdziwe pojęcie natury i zadań Pobożnego Zjednoczenia, dostosowane do ogólnego celu, jakim jest powiększanie, obrona i rozszerzanie pobożności oraz katolickiej wiary”³³. Chodzi tu o żywot Najświętszej Maryi Panny noszący tytuł *Mistyczne Miasto Boże*, a napisany przez hiszpańską mi-

³¹ *Wybór pism* I, s. 239.

³² *Wybór pism* III, s. 46–47.

³³ *Wybór pism* I, s. 201.

styczkę Marię z Agredy, żyjącą w latach 1602–1665. Znajdujemy tam opis zgromadzenia Apostołów w Wieczerniku jerozolimskim po Wniebowstąpieniu i dokonania przez nich podziału zadań apostołskich. Po dziesięciodniowej wspólnej modlitwie i poście z Maryją św. Piotr z natchnienia Bożego „podzielił” ówczesny świat na dwanaście regionów i przydzielał je poszczególnym Apostołom. Właśnie według tego opisu Pallotti nakreślił podczas pobytu w Camaldoli w 1839 roku gigantyczny plan apostołski obejmujący wszystkie dziedziny działalności apostołskiej Kościoła. Zadania te podzielił na 13 sektorów, które nazwał prokurami. W ten sposób rozwinął ideę o powszechnym apostołstwie i nadał jej konkretny kształt jako wzorzec apostołskiego działania w Kościele.

Święty Wincenty Pallotti widział w tajemnicy Wieczernika najwspanialszy pierwowzór apostołskiej wspólnoty Kościoła. Uczniowie trwający wraz z Maryją w Wieczerniku na modlitwie zostali napełnieni mocą Ducha Świętego i wyszli z niego, aby wszystkim ludziom głosić Ewangelię Chrystusa. Obecność w nim Maryi, Matki Jezusa, stała się dla Pallottiego inspiracją, aby widzieć w Niej wzór powszechnego apostołstwa. Maryja nie była kapłanem ani Apostołem. Jej gorliwość i zaangażowanie w apostołskie posłannictwo Kościoła u jego początków stały się podstawą tego, że Kościół nazywa Ją i czci jako Królową Apostołów.

4. Królowa Apostołów wzorem dla apostołów

Nabożeństwo do Maryi, Królowej Apostołów, potwierdzone w tradycji i nauce Kościoła i pielęgnowane w pobożności maryjnej, jest wyrazem wiary Ludu Bożego w przemożne wstawiennictwo Tej, która była Matką jedyne Apostoła Jezusa Chrystusa i poprzez swoją obecność w Wieczerniku uczestniczyła w początkach Kościoła Chrystusowego. Stąd w swojej działalności apostołskiej wierni spoglądają na Nią jako na przykład gorliwości apostołskiej i czerpią z niego inspiracje do głoszenia zbawczej Ewangelii.

4.1. *Królowa Apostołów wzorem życia duchowego*

Najświętsza Maryja Panna zajmuje szczególne miejsce w tajemnicy komunii Bożej. Jest Ona dla wszystkich wiernych wzorem żywotnego zjednoczenia z Chrystusem, który jest źródłem i początkiem wszelkiego apostołstwa. Jej droga wiary, Jej otwartość na słowo Boże i działanie Ducha Świętego, Jej codzienna praca w Nazarecie, Jej ukrycie podczas publicznego życia Jezusa, Jej obecność pod krzyżem i Jej obecność we wspólnocie Wieczernika – pozostaną na zawsze punktami odniesienia dla wszystkich apostołów.

Tytuł Królowej Apostołów przysługuje Najświętszej Maryi ze względu na to, że jako Matka Boża otrzymała już w chwili Zwiastowania misję, aby dać światu Założyciela Kościoła, Jezusa Chrystusa. Od pierwszych chwil czuwała nad Jego życiem i rozwojem. Jako Matka „chowała wiernie wszystkie te sprawy w swym sercu. Jezus zaś czynił postępy w mądrości, w latach i w łasce u Boga i u ludzi” (Łk 2, 51-52). Następnie, po zmartwychwstaniu Jezusa, Maryja przygotowywała Apostołów jako ich Mistrzynie na przyjęcie Ducha Świętego, umacniała ich wiarę i przewodniczyła im w Wieczerniku. Apostołowie od Niej uczyli się modlitwy i wytrwałości, formowali swoje umysły, wolę i serca, kształtując je na wzór umysłu, woli i serca Jezusa Chrystusa.

Jerozolimski Wieczernik jest pierwowzorem dla każdego wierzącego. Stanowi jednocześnie początek pielgrzymki wiary Kościoła i jego apostołskiego świadectwa. W jerozolimskim Wieczerniku była obecna Maryja, Matka Jezusa. Trwała na modlitwie razem z uczniami mającymi podjąć – zgodnie z poleceniem Jezusa – misję głoszenia Ewangelii. Duchowe przebywanie w Wieczerniku budzi i kształtuje w wiernych uczucia, jakie miał Zbawiciel świata i Jego Matka, Najświętsza Dziewica. Są to uczucia, które mają towarzyszyć uczniom Jezusa w głoszenia Jego ewangelicznego orędzia wszystkim ludziom aż po krańce ziemi.

Maryja, Królowa Apostołów, rozumie i wspiera apostołów, ponieważ misję rozpoczętą na ziemi kontynuuje nadal w niebie. Apostołowie powinni powierzać się Jej i modlić się, aby przez Jej wstawiennictwo wypraszać dla siebie i dla innych potrzebne łaski i dary. Powierzenie się macierzyńskiej opiece Królowej Apostołów staje się wyrazem wiary i wskazuje kierunek do osiągnięcia tego,

co jest najważniejsze – postępowania i działania jak ludzie przyobleczeni mocą Ducha Świętego.

4.2. *Królowa Apostołów wzorem życia apostołskiego*

Maryja, Królowa Apostołów, jest doskonałym wzorem apostołskiej działalności wiernych. Patrząc na Jej przykład, apostołem jest ten, kto w sposób sobie właściwy angażuje się w rozpowszechnianie królestwa Bożego i działa w świecie jako misjonarz. W Wieczerniku Maryja była przedstawicielką tej części Ludu Bożego, której członkowie nie pełnią funkcji kapłańskiej. Spełniała Ona swoje apostołskie posłannictwo poprzez gorące pragnienie i miłość, które przyspieszyły przyjście Zbawiciela. Następnie, wypraszała dla Apostołów dary Ducha Świętego, którego zstąpienie dało początek wszelkiemu apostołstwu. Poprzez swoją modlitwę umacniała ufność Apostołów i przyczyniła się do skuteczności ich wysiłków mających na celu szerzenie Ewangelii. Była więc nie tylko członkiem tego Kościoła i towarzyszką trudów apostołskich, ale wręcz Matką uczniów Jezusa.

Apostolstwo Maryi jest apostołstwem wybitnie służebnym, wyjątkowym i niezastąpionym. Znaczenie Jej apostołstwa polega na tym, że jest dana przez Boga jako Opiekunka, Wspomożycielka, Orędowniczka i Pośredniczka. Nikt nie ma takiego miejsca w historii zbawienia. W Jej działalności objawia się prawdziwe, autentyczne apostołstwo Kościoła, bowiem jako Matka prowadzi do Jezusa, a przez Niego do Ojca.

Królowa Apostołów kontynuuje swoje posłannictwo z nieba. Uczy Ona apostołów działających w Kościele i świecie jak realizować apostołstwo Jej Syna. Opiekuje się apostołstwem Kościołem z macierzyńską miłością i ożywia współpracę wszystkich wiernych w realizacji posłannictwa Kościoła.

4.3. *Królowa Apostołów wzorem współpracy w apostołstwie*

Wyjątkowy charakter misji Maryi, Królowej Apostołów wyraża się w obrazie jedności, w którym odnajduje się zjednoczenie apostołstwa wszystkich chrześcijan: duchownych, osób konsekrowanych i świeckich. Maryja nie należy do „duchownych”, gdyż

nie jest kapłanem w sensie ministerialnym, ale nie może być nawet zaliczona do „świeckich”, ponieważ zajmuje pośród odkupionych uprzywilejowane miejsce. Spełnia Ona w pewnym sensie „urząd”, jeśli rozumie się przez to Jej rolę w historii zbawienia. W apostołstwie Maryi jednoczą się wszystkie formy współpracy w apostołstwie w Kościele, które – ze swej natury – jest służbą, naśladowaniem uczuć Jezusa Chrystusa i Jego wzorowego sposobu działania.

Zakończenie

Doktryna maryjna o Królowej Apostołów, w której Kościół kontempluje prawdziwy i autentyczny aspekt swojego posłannictwa, rozwinęła się w XIX wieku, a została pogłębiona przez Sobór Watykański II i dokumenty posoborowe. Pobożność maryjna staje się nieustannie inspiracją do refleksji teologicznej na temat miejsca i roli Najświętszej Dziewicy Maryi w dziejach pielgrzymującego Kościoła i w jego apostołskiej działalności. Wiek XXI jawi się jako czas nowej ewangelizacji. Stąd należy się spodziewać, że pojawi się potrzeba spojrzenia na Maryję jako na przykład nowej ewangelizacji.

Streszczenie

Dzieje Apostolskie ukazują Maryję, Matkę Jezusa, w gronie Apostołów oczekujących na zstąpienie Ducha Świętego (por. Dz 1, 12-14). Maryja uczestniczy osobiście w objawieniu się Kościoła w dniu Pięćdziesiątnicy. Spełnia rolę Matki, otaczając macierzyńską miłością Apostołów i wypraszając dla nich dary Ducha Świętego. Poprzez swoją modlitwę umacnia Apostołów i przyczynia się do skuteczności głoszenia Ewangelii. W pobożności maryjnej Maryja czczona jest jako Królowa Apostołów. Tytuł „Królowej Apostołów” został pogłębiony w nauczaniu Kościoła, który nieustannie powierza Jej macierzyńskiemu wstawiennictwu swoją działalność apostołską. Maryja, Królowa Apostołów, jest dla wszystkich wierzących przykładem życia duchowego i apostołskiego.

Summary

The Acts of the Apostles presents Mary, Mother of Jesus, together with the Apostles, while waiting for the coming of the Holy Spirit (cf. Acts 1: 12-14). Mary participates personally in the manifestation of the Church at Pentecost. She performs the role of Mother showing maternal care of the Apostles, and asks for them the gifts of the Holy Spirit. Through her prayer she supports the Apostles and endorses the proclamation of the Gospel. The Church invokes Mary as Queen of Apostles. The deeper meaning of the title „Queen of the Apostles” was explained by the Church who entrusted to Mary’s maternal intercession its apostolic activity. Mary, Queen of Apostles, is for all christians an example of spiritual and apostolic life.